

Asia: VN/14758/2021

## **Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä**

### **Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute**

**Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.**

Pyydettyinä lausuntona rakennuksen ilmastaselvityksen asetusehdotuksesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Lausunnolla oleva asetusehdotus liittyy olennaisena osana uudistettavana olevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL), joka ei ole vielä edes lausuntovaiheessa. Metsäteollisuus katsoo, että järjestely on äärimmäisen erikoinen, koska lausuntoa antaessa lausujalla ei ole tiedossa suunniteltua lainsäädännöllistä pohjaa, jonka nojalla asetusta ollaan säätämässä. Siten metsäteollisuus katsoo, että asetusehdotusta tulee viivästyttää siihen saakka, kunnes itse laki on valmis. Metsäteollisuus lausuukin esitettyyn asetuseräluonnokseen osin vajavaisilla tiedoilla. Metsäteollisuuden mielestä oikea lausuntojärjestys olisi sen jälkeen, kun MRL on valmis. Ympäristöministeriö laittaisi tämän asetuksen uudestaan lausunnoille, kun tiedetään mihin pykälään se liittyy.

**a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?**

-

**b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?**

-

**c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?**

-

**d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?**

-

**e. Muita yleisiä kommentteja:**

-

## **Osa 2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin**

### **1 § Rakennuksen vähähiilisyys arviointi**

**Onko arvioinnin vastuun rajausta pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?**

-

### **2 § Määritelmät**

**Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Metsäteollisuus katsoo, että esitettyjä määritelmiä on tarpeen vielä harkita. Esimerkiksi hiilinielulle esitetty määritelmä kuvaa metsäteollisuuden näkemyksen mukaan melko hyvin hiilensidonnasta vakiintunutta määritelmää. Metsäteollisuus esittää harkittavaksi, että hiilinielu korvattaisiin asetuksessa hiilensidonta -termillä.]

### **3 § Arvioinnin kohde**

**Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?**

-

**Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?**

-

### **4 § Arviointijaksojen pituudet**

**Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?**

-

### **5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot**

**Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestäsi sopiva?**

-

### **6 § Hiilijalanjäljen arviointi**

**Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennustuotteiden hiilijalan- ja kädenjäljet ovat sidoksissa rakennustapaan ja materiaaleihin. Ne pitäisi käsitellä kokonaisuutena, jotta rakennusten suorituskyky eli se mitä varten ne ylipäätään tehdään, tulisi otetuksi huomioon]

## **7 § Rakennustuotteiden valmistus**

**Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Puumateriaalin osalta on kirjattu vaatimus, että raaka-aineen korjuussa ei ole pysyvästi heikennetty ekosysteemin hiilinielua. Muille rakennusmateriaaleille ei ole vastaavanlaisia vaatimuksia, joten sitä ei tule asettaa myöskään puulle. Asetusehdotuksen perusteluissa mainitaan, että kestävästi hoidetusta metsästä peräisin olevan puumateriaalin ilmastokriteerien mukaisuus voitaisiin todentaa esimerkiksi FSC-metsäsertifikaatin tai vastaavat kestävät ilmastokriteerit täyttävän todentamismenetelmän perusteella, kuten esimerkiksi EU:n taksonomian delegoidun asetuksen EU/2020/852 Annex I:n kohdan ”Climate benefit analysis” perusteella. Metsäteollisuuden mielestä lainsäädännössä ei tule viitata mihinkään yksittäiseen sertifiointijärjestelmään, koska ne ovat markkinalähtöisiä ja palvelevat eri tarkoitusta, kuin lainsäädäntö. Myöskään EU:n taksonomian delegoitu asetus ei ole soveltuva tähän tarkoitukseen, koska EU-taksonomiaa on alettu valmistella rahoitusalan tarpeisiin. EU-taksonomia ei ole vielä valmis, eikä sen hyödyntämisestä alkuperäisessä käyttötarkoituksessa ole kokemuksia. Taksonomiakriteerejä rakennetaan erikseen eri taloudellisille aktiviteeteille, ja niiden irrottaminen muuhun käyttöön ei ole mielekästä. Jäsenvaltioiden ja EU-parlamentin tulisi estää kyseisen komission delegoidun asetuksen voimaantulo, koska se on lisäämässä huomattavasti byrokratiaa metsäsektorilla pystymättä kuitenkaan osoittamaan ilmastohyötyä uskottavasti. Nopeasti ja läpinäkymättömästi valmistellun säädöksen ilmastohyötyanalyysi on ristiriidassa olemassa olevan sääntelyn kanssa, eikä sen toimivuudesta ja todellisesta vaikutuksesta ole olemassa tietoa. Valtioneuvoston tulisi keskittyä vaikuttamaan EU:ssa siihen, että taksonomiasta tulee tasapainoinen kokonaisuus, eikä harkita sen hyödyntämistä muissa yhteyksissä.]

**Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?**

-

## **8 § Rakennustuotteiden vaihdot**

**Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoontumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?**

-

## **9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely**

**Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?**

-

## **10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus**

**Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?**

-

## **11 § Kuljetukset**

**Rakennustuotteiden ja purkujätteen kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?**

-

## **12 § Työmaatoiminnot**

**Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?**

-

## **13 § Energian käyttö**

**Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoituille vähenemille tulevaisuudessa. Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?**

-

## **14 § Hiilikädenjäljen arviointi**

**Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioitaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Rakennustuotteiden hiilijalan- ja kädenjäljet ovat sidoksissa rakennustapaan ja materiaaleihin. Ne pitäisi käsitellä kokonaisuutena, jotta rakennusten suorituskyky eli se mitä varten ne ylipäätään tehdään, tulisi otetuksi huomioon]

**Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?**

-

## **15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys**

**Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?**

-

## **16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena**

**Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?**

-

## **17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa**

**Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?**

-

## **18 § Ylimääräinen uusiutuva energia**

**Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?**

-

## **19 § Hiilivarasto**

**Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?**

-

**Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?**

-

#### **20 § Karbonatisoituminen**

**Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?**

-

#### **21 § Ilmastaselvitys**

**Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Asetusehdotuksen mukaan ilmastaselvitys on tarkoitus laatia rakennusluvan hakuvaiheessa, jolloin ei vielä tarkalleen tiedetä käytettäviä tuotteita, vaan tiedossa ovat ainoastaan materiaalivalinnat. Siten rakennusluvan myöntävällä viranomaisella ei ole ko. vaiheessa mitään mahdollisuutta arvioida käytetyn tuotteen vaatimusten täyttymistä. Ilmastaselvityksen päivitysvelvoite osaltaan lisää byrokratiaa ja sitä kautta rakentamisen kustannuksia.]

#### **22 § Ilmastaselvityksen sisältö**

**Onko ilmastaselvityksen vähimmäisisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?**

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Asetusluonnoksessa esitetty ilmastaselvityksen tarkkuustaso on hyvin kunnianhimoinen, mikä osaltaan lisää toteutettavien selvitysten laadullisia eroja sekä hintaa. Näin tarkka taso ei palvele tarkoitustaan. Rakentamisen kustannukset ovat jo nyt korkeat Suomessa ja lisäkustannukset siirtyvät aina kuluttajalle, olipa kysymyksessä joko valtion tuella tehty selvitys tai rakennuttajayrityksen maksama ylimääräinen lisä. Lisääntynyt valmistelun kustannustaakka näkyy lopulta asuntojen hinnoissa ja markkinavuokrissa ja tällaisen selvitysvelvoitteen lisääminen varsinkin pienempiin rakennushankkeisiin lisää kustannuksia suhteellisesti enemmän. Kustannusten nousu johtaa vääjäämättä myös siihen, että rakentaminen vähenee.]

#### **23 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen**

**Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?**

-

#### **24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset**

**Kommentit:**

-

### **Osa 3. Vähähiilisuuden arvioinnin menetelmäohje**

**Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:**

-

Jaatinen Timo  
Metsäteollisuus ry

Islander Anu  
Metsäteollisuus ry